

hava dugað. Urtagarðarnir eru stórir, og tað grøyr væl, men tá trý ár eru liðin verða garðarnir fluttir, tí tá eru fódsluevnini upprúkt, og teir hava einki handilstøð. At fáa jørð til nýggjan garð er ikki enn nakar trupulleiki, tí ognarviðurskiftini til jørðina her eru sum tey hava verið til havið kring Føroyar - í hvussu so er higartil - øll eiga alt. Men tað sigur seg sjálvt, at tað verður neyðugt at fara alt longri burtur frá húsum, og hetta hevur við hvørt við sær, at býlingar og bygdir flyta.

Nu ein dagin komu vit fram á eld og royk. Tað plagar annars ikki at vera vanligt fyrr enn í endanum av turrtíðini, at teir stóru eldarnir eru. Símin, sum tosar málið hjá teimum innfóddu sum brent!, rópti á konuna, sum hevði sett eld á, og sum tókst við at stýra eldinum, hví hon longu nú ruddaði tað burtur, sum teir hövdu høgt niður fyri ikki so langari tíð síðani. Maður hennara var millum teirra, sum vóru farnir á veiðuferð »fyri vikuna«, og hon greiddi frá, at onkur hevði sagt henni, at tað fór skjótt at regna. Hon hevði fingið skeiv veðurtilðingi, tí nógva regnið eigur sambært haglølunum at vera í minsta lagið trýggjar mánaðir burtur.

At medvitid um týðningin av rennfrið er vaksandi, um enn tað gongur striltið, at heilivágur er tókur, og at teir duga eitt sindur betri at skipa framleiðsluna eru millum orsökarnar til, at deyðtítleikin er lækkadur og livildurin hækkaður. Í økinum, sum Símin í Túni og tey eru, búðu fyri einari fjórðings öld síðani eini 250 fólk. Nú búgva umleið 700 fólk her.

Adalmálið og jólini

Óg so var tað aðalmálið hjá trúboðarunum. Tað var at boða Kristus. Í tríati ár hava teir arbeitt miðvíst við hesum fyri eyga. Teir hava myndað eitt skriftmál, lært tey innfóddu at lesa og skriva, týtt partar av skriftini til nýggja skiftmálið, og teir hava lært úr skriftini frá í upphavi og til krossverk Kristusar. Fruktinar av hesum arbeiðnum hava verið fleiri. Ein er, at teir innfóddu seta skúlan sera høgt. Tað er vorðið ein dygd at duga at lesa, skriva og rokna, og teir innfóddu halda sjálvir skúla. Fyri trúboðararnar hevur tað havt mest at siga, at ein samkoma er grundað á lærna í Nýggja Testamenti, og at liv og atburður hjá teimum innfóddu geva ábendingar um, at teir hava tikið boðskapin um rættvísi og kærleika og náði Guds til sín.

Skúlin og gudstrúgvinn hava lært teir innfóddu at gera mun á, nær tað er gerandisdagur, og nær tað er sunnudagur. Gerandisdagar ganga børnini og summi vaksni í skúla, og sunnudag savnast nógur um Guds Orð. Teir innfóddu, sum hava tikið við kristnu trúnni, ynskja at kunngerá evange-liðið, og tað gera teir í

onkrum bygdam.

Teir innfóddu hava hoyrt, eitt nú frá teimum, sum hava heilsuroktina um hendi, at aðra staðni halda tey jól, og teir, sum koma saman um kristna boðskapin, hava spurt Símin í Túni, um tað ikki hevði verið rætt av teimum eisini at hildið jól. Símin setur tað ógvuliga høgt, at teir innfóddu skulu varðveita sína mentan í so stóran mun, sum tað ber til. Um jólini hevur hann sagt, at hann fer saman við sínari familju og gestunum at halda jól, men teir gera, sum teir vilja, um teir halda jól. Hann hevur eisini sagt teimum, at jólini eru meiri ein tradition og ein mentunarlig háttíð, enn tey eru grundað á skriftirnar - uttan at hetta skal misskiljast. So nu fáa vit at siggja, nær teir innfóddu fara at gera tað til ein skikk at halda jól.

Vit fara at halda føroysk jól her á ytsta enda jarðarinnar. Umframt okkum fyra vitjandi og tey seks í familjunni, sum vit eru hjá, er ein annar hvítur maður her, og hann er av Eiði. Hann eitur Jóhannes Frants Poulsen, og hann er kominn inn higari fyri trimum vikum síðani. Hann ætlar at læra seg málið hjá teimum innfóddu, og so ætlar hann saman við einari aðrari familju, út hevur útbugving frá sama trúboðarafelagsskapi sum føroyingarinn hava, at fara undir trúboðaraverk millum nakrar av yanoami-indianarunum, sum ikki hava hoyrt evangelið áður.

Karmarnir hjá okkum at halda føroysk jól eru góðir. Fyri knøppum ellivu árum síðani var eitt føroyskt lið - átta í talið vóru tey - her í Parima (soleiðis eitur hesin parturin av Venezuela) og bygdu eini hús, sum eru nógv átøk teimum, vit hava í Føroyum. Símin hevur syrgt fyri at leggja vatn inn - onkrir indianarar, sum búgva tætt við, hava eisini fingið átøk av hesum - og wc og brúsa eru sum heima. Tað er heilt vist, at vit fara at hugna okkum. Spurningurin er bara, hvussu nógv Símin verður upptikin. Læknin, sum myndugleikarnir geva lön fyri at vera her, fór í jólafrí fyri meiri enn einari viku síðani, og fram móti viku-skiftinum fór sjúkrahjálparin, sum er ein maketari indianari, saman við konuni burtur í jólafrí. Indianararnir vita sær ikki aðra hjálp enn at fara til Símin í Túni, tá teir kenna seg illa, og tað hava nakrir longu gjørt. Búkilksa, spyggisjuka og leyst liv hava gjørt um seg, umframt at onkur er trøngur og hevur høgan hita.

Jólini við ytsta enda jarðarinnar eru øðrvísi, enn tey eru heima í sivilisatiónini, men hetta er spennandi og læruríkt. Tað er heilt vist.

Guðs tokki og gleðiboð

Vit syngja nógv hesar dagarnar. Vakrar, inniligar hjartagrípandi sálmar. Sálmar um ljós og liv og frið. Um gleði og vón. Um barnið í krubbuni og einglar og hirðar. Um Guð og frelsaran og Mariu moy....

Vit vita, at eisini meðan vit syngja og alt tykist verða friður og gleði, so verða børn borin í heim, børn, sum ikki hava so frægt sum eina krubbu at verða reivað í. Vit vita, at eisini hesa lötuna eru tað tey, sum gráta um síni deyðu. Tey, sum ikki vita síni livandi ráð. Tey, sum verða pind so, at ilt verður at fáa nakran gleðisneista aftur at fløva....

Tað, vit kanska ikki minnst ella ikki vita, er, at mangan eru teir vakrastu jólasálmarnir og tey vakrastu lögini sprottin, meðan yrkjarar og tónasmiðir hövdu almikið at stríðast við. Grundtvig yrkti *Væl-komin Guðs einglaslokkur* ver meðan jólasorgin var stór og botnleys. Carl Nielsen skrivaði lagið til *Mitt hjarta tilhald hevur* - sum hann sjálvur roknaði sum tað besta, hann nakrantíð hevði gjørt - í eini álvar-samari persónligari krepku. Onkursvegna and-ar íggjøgnum alt tað, sum er sprottið úr jólaevangel-iinum, ein djúp sannføring um, at tað er ikki rætt, at alt er tann bera neyð; tað er ikki satt; tað finst ein annar møguleiki enn tann, sum oftast stjelur myndina....

Tað var einaferð - sigur eitt ævintýr - ein visur maður, sum altíð var góður í ráðum, tí hann gjøgnum-skóðaði alt. Eisini tá menniskjuni ikki vóru erlig. Ein dagin var tað ein, sum setti sær fyri at lumpa hann. Hann ætlaði sær at hava ein fugl í hondunum og spyrja: »Er hesin fuglurin livandi ella deyður?« Svaraði vísmáðurin: »Livandi!«, so ætlaði hann sær ósæddur at kroysta livið úr fuglinum. Og svaraði vísmáðurin: »Deyður!«, so skuldi hann sleppa honum á flog.

Og hann so gjörði. Vísmáðurin hugdi at honum eitt bil, so svaraði hann: »Tað er upp til tín at avgera!« Soleiðis endar jólaevangel-ið hvørt ár við tí opna spurninginum:

Eydnast tað Guði okkara at vinna tokka menniskjans? Sum ein okkara, uttan einglar, uttan fjöldir av himmalskum herskarum, maktarleysur, sárbarur sum vit í gleði og sorg og freist-ingum og sviki?

Sögan - heimssögan og allar tær einstøku manna-søgurnar, bæði tær gomlu og tær nýggju - svara helst, at tað eydnast Honum illi. Guð gav seg í mann-ahendur - og fall. Varð

Marjun Bæk, sóknarprestur í Kvívík

dømdur. Varð vigaður og funnin ov lættur.

Í søgubókunum skilir söga Hansara seg ikki so nógv burturúr teimum mongu, sum settu sítt álít á okkurt annað enn tað, vit vanliga kenna makt: Ríkisdømis makt, demagogiska orða-makt, hermenn og vápn og hvat annað, maktin og teir ymisku maktthavararnir brúka bæði sum hækju og svør....

Men evangelið er ikki ein søgubók.

Evangelið kennir sjálvandi söguna um, at Guð gav seg í mannahendur - og fall. Og evangelið ballar tað ikki inn í vatt og glanspappír, at tað er ein beiskur sosialur og politiskur veruleiki. Men tað er ikki sögugongdin í *evangel-iinum*, ikki evangelið. Jólaevangel-ið eins og tað framhaldandi evangelið yvirum krossfestingina og uppreisnina er beint tvørturimóti, at meira enn at Guð fall í mannahendur og fall, so fullu menniskjuni í Guði hendur - fyri at standa! Tað sárbara maktarleysa mannalivið fekk tað bláa stemplið av hægsta stað....

Tí jólaevangel-ið er ikki so nógv sögan um einglar, sum tað er sögan um ta maktina, sum letur einglarnar fara aftur til himm-als. Ta maktina, sum ikki imponerav við fjöldum av hvørki himmalskum ella jørðiskum herskarum; ta maktina, sum ikki keypir sær tokka og undirbrotligheit við byrðum av takk-semi og skuld. Jólaboðskapurin fer framvið kong-um og hermonnum og borgum til ógittar barna-konur og pápar, sum vilja vera pápar at børnum, teir einki eiga í, til lítið virðar hirðar, til fjósfolkíð at læna sær krubbu frá kariatúrnum. Guð gjørdist menniskja

fyri at liva tað sárbara mannalivið sum ein av okkum - ikki so sum vit liva tað, men soleiðis, at nú kom eitt mark - eisini í ta verðsligu heimssöguna - sum býtir tíðina sundur í eitt *fyri* og *eftir* Krist....

Einglasangurin - tað er tann sangurin, vit vanligu ikki hoyra. Líkasum uppreisnin er tann hendingin, vit ikki siggja. Fjósdið og krubban siggjast, asnin og barnið hoyrast, barnamorðið í Betlehem verður endurtikið eisini í dag. Aðrir keisarar enn Augustus, kongar, einaræðisharar og forsetar beita enn fólk í allar ættir og gera tey til finnur í onkrum talvi, tey ongantíð bóðu um at leika við í. Krossurin, sum fyrri 2000 árum síðani var eitt tað makabrasta pinslu-amboðið, hevur ikki tarnað nýggjum og meira útspekuleraðum amboðum og soleiðis kundu vit hildið fram:

Jólaevangel-ið bæði broytir og broytir ikki ta söguna. Barnið í krubbuni verður bæði bókstaviliga og í yvirkordum týðningi lagt í armar okkara. Upp til okkum er tað - fyri ein stóran part íd hvussu so er - um tað lívið, sum verður litið okkum til, kann verða ríkt og gott. Um álít, á-byrgd, samkensla, kærleiki skal vera ein livsmøguleiki, hóast tað ikki kann gerast upp í pappír ella tølum.

Einglasangurin - um frið á jørð og Guðs tokka - einglasangurin, sum ikki hoyrist, er ongantíð tag-naður. Mitt í mældirnum, mitt í øllum royndum menniskjans at spæla Guð, mitt í øllum spældósá-tónleikinum og handils-jólu-num hoyrist hann. Kanska ikki so nógv fyrri oyrunum í hátalarum og megafonum og hvørji hjálptól, tann, sum vil hava makt, hevur

at brúka, kanska hoyrist hann bara í hjartanum - har sum Maria goymdi øll tey vøkru orðini og hugsaði um tey.

Men har ljóðar hann so, í minsta lagi um jólini, at tað er ikki rætt, at alt er tann bera neyð; tað er ikki satt; tað finst ein annar møguleiki enn tann, sum oftast stjelur myndina.

Tað finst ein onnur makt, ein annar instansur, sum hvørki krubba ella krossur kunnu gera til einkis; ein makt, sum gav tveimum vanligum bygdafolkum eina meining í tí meining-leysa veruleikanum; ein makt, sum gav tí heilaga Stefani, sum vit eisini hoyra um um jólini, mót til at bæði at liva og doyggja; ein makt, sum eina náttína fyri skjótt 2000 árum síðani gav nokrum ússaligum hirðum eina ógloymandi guðstæn-astu. Menniskjan hevur nú ein annan samleika ella identitet enn tann, sum rekl-amurnar og aðrir maktthavarar royna at kroysta niður-yvir okkum:

Kongar, vísmenn, keisarar, hirðar, konur og menn eins og verjuleys børn liggja undir, at menniskju-ligur tokki og gleðiboð oftast eru bara til onkran ser-ligan úrvaldan part av fólk-inum, men Guðs tokki og gleðiboð er ikki bara til *alt* fólkíð, men ikki minst og serliga til teirra, sum annars ikki hövdu verið tald uppí. Eingin kann øvunda øðrum tað, tí eingin er úti-hýstur frá tí....

Tí syngja vit vakrar, inn-iligar hjartagrípandi sálmar um ljós og liv og frið, um gleði og vón, um barnið í krubbuni og einglar og hirðar, um Guð og frelsar-an og Mariu moy....

Amen